

## **Gemeenteraad 9 november 2023: Algemene Beschouwing bij begroting 2024**

Voorzitter, graag wil ik beginnen met het maken van een compliment aan het college en de ambtelijke organisatie voor het opstellen van de begrotingsstukken. De extra ingeplande ambtelijk-technische begrotingsavond is wat Gemeentebelangen betreft voor herhaling vatbaar, onze dank voor al jullie inspanningen.

De titel voor de begroting is verstandig vooruit, woorden die Gemeentebelangen van harte onderschrijft. We kunnen ook niet anders, gezien de vele financiële onzekerheden.

Eén hiervan waar we zelf geen grip op hebben is de korting op het gemeentefonds vanaf 2026. In de begroting lezen we dat het tekort in het Gemeentefonds 3 miljard bedraagt. Voor Heusden betekent dit voor 2026 en 2027 bijna 15 miljoen minder inkomsten. Maar blijft het hierbij?

Begin september is er namelijk een rapport verschenen van de Studiegroep Begrotingsruimte die het rijk adviseert. Zij geven aan dat het Rijk vanaf 2028 maar liefst 17 miljard moet bezuinigen! De korting uit het Gemeentefonds is voor de toekomst dus uitermate onzeker. Met deze donkere wolk die op ons af komt drijven zullen we rekening moeten houden.

In de 2<sup>e</sup> bestuursrapportage zien we dat het begrotingstekort voor de jaren 2026 en 2027 iets minder wordt, maar het is nog steeds een stevig tekort en daar zullen we te zijner tijd toch maatregelen voor moeten nemen.

Ondanks deze grote onzekerheid worden er in de begroting toch forse investeringen voorgesteld.

De GOL is er hier een van, deze is onvermijdelijk. De nieuwbouw voor de centrale huisvesting van de gemeentelijke organisatie is dit niet.

Het zijn twee grote projecten waarvan de exacte bedragen nog niet bekend zijn. Gemeentebelangen maakt zich hier zorgen over. Wij willen eerst een overzicht van de belangrijkste investeringsopgaven voor de komende jaren met de daarbij behorende jaarlijkse kapitaallasten. Pas dan kunnen we een financieel verantwoord besluit nemen over een nieuw gemeentehuis, zonder dat andere belangrijke plannen in gevaar komen.

We willen richting het college nogmaals benadrukken dat deze begroting geen autorisatie geeft voor een nieuw te bouwen gemeentehuis. Zoals u zelf aangeeft in de begroting zal hiervoor separaat een kredietvoorstel aan de raad worden voorgelegd.

En wat in deze ook belangrijk is, is dat het financiële effect van deze investeringen pas in 2028, 2029 zichtbaar worden. De lasten van nieuw beleid beginnen dus pas later en die zijn nu nog niet zichtbaar in de begroting.

Een tweede punt van zorg zijn de in bijlage 12 opgenomen risico's. Gemeentebelangen twijfelt of de genoemde risico's voldoende in beeld zijn gebracht. Zijn de bedragen wel reëel? Wat als dit straks hoger is? Enkele voorbeelden wil ik hier even kort benoemen.

De stikstofmaatregelen en de bedragen voor het sociaal domein staan op nul. Met andere woorden men verwacht geen financiële verhoging hiervan. De kans op een verhoogd financieel risico overschrijding voor het GOL is bijvoorbeeld maar 1%. De REKS staat op 10%, dat zou maar een verhoging betekenen van 1,2 miljoen, dat is niks.

Naar onze mening zijn de risico's te bescheiden ingeschat. Er hoeft zich maar één risico voor te doen en we hebben een probleem. Samenhangend hiermee wil ik ook het verloop van de algemene reserve benoemen. Deze is ook niet rooskleurig.

Op 1 januari 2028 staat de teller van de algemene reserve op 7,8 miljoen. Gemeentebelangen stelt bij deze ondergrens vraagtekens. Is deze wel voldoende gezien de voorzichtige inschatting van de risico analyse? Op langere termijn zien we minder eigen vermogen en meer vreemd vermogen en de risico's nemen toe. We dienen dus voorzichtig te zijn met investeren in grote projecten, een pas op de plaats maken is daarom noodzakelijk.

Gemeentebelangen is blij met het voorbereidingskrediet voor het onderzoeken naar het verbeteren van de verkeersveiligheid rondom de Kennedybrug. Een eerste stap om de onveilige verkeerssituatie op die plek aan te pakken is hiermee gezet evenals het plaatsen van enkele verkeersborden. We vertrouwen erop dat het college voortvarend te werk gaat met het maken van de herinrichtingsplannen, haast is daarbij geboden.

In het verlengde hiervan is het belangrijk om de verkeerssituatie in onze gemeente goed in beeld te hebben. Actuele cijfers van verkeersongevallen helpen ons om op tijd maatregelen te nemen. Ook straks met de uitvoering van de GOL-plannen en de mitigerende maatregelen is het makkelijk om hier inzicht in te hebben. We willen het college vragen om te onderzoeken of het gebruik van de VIA Software uit Vught hierbij een hulpmiddel is. Graag een toezegging hierop van de wethouder.

De huidige boa-capaciteit is nijpend. Door het toenemende takenpakket van de BOA's wordt de druk alleen maar groter. Binnen onze organisatie zijn twee boa's bevoegd om als stagebegeleiders op te treden. In de beantwoording van de technische vragen lezen we dat we maar 1 student een periode van 10 weken kunnen plaatsen.

Het is ons niet helemaal duidelijk hoe we dit moeten interpreteren. Voorzitter, we begrijpen dat het begeleiden van leerlingen tijd kost maar daar staat tegenover dat ze ook lichte taken van een boa kunnen overnemen, ze zijn de extra ogen en oren in de wijk. Wij zijn van mening dat we optimaal gebruik moeten maken van de beschikbaarheid van studenten. Met 2 BOA-stagebegeleiders en 3 BOA's die ook begeleidingsonderdelen uit kunnen voeren kunnen we minstens 2 studenten een heel schooljaar rond een stageplek geven. Gemeentebelangen zal hiervoor een motie indienen.

Ten slotte willen we nog een 2<sup>e</sup> motie indienen om meer verlichting aan te brengen op het fietspad aan de Spoorlaan, specifiek het gedeelte vanaf de bushalte bij het Ei van Drunen tot aan de afslag naar de Vimmerik. Vooral het gedeelte langs de bossen, waar vroeger de entree van het Land van Ooit was, is erg donker. Dit is voor een fietser niet prettig en voelt onveilig.

Gekomen aan het einde van deze beschouwing is het duidelijk dat we de komende jaren verstandig vooruit moeten, maar wij zouden het woordje "financieel" er aan willen toevoegen. "Financieel verstandig vooruit", dat wordt de uitdaging voor Heusden. Met de energiecrisis, de klimaatopgave, de zorg- en vergrijzingskosten, de explosieve stijging van de afvalstoffenheffing is dit een grote uitdaging voor de raad en het college. Gemeentebelangen wenst hen daarmee veel wijsheid toe.